

בינת המשפט

עניני ממונות אקטואליים

מאת: יצחק בירך דסקל – דיין ומורה צדק וחבר בד"צ

בס"ד, גליון תיט, פרשת בא, תשפ"א

יעוץ לסכסוכי ממון, אישות, ועריכת חוזים וצוואות על פי ההלכה.

טל: 052-7611435 y.b.daskal@gmail.com

בית דין צדק "בינת המשפט"

מטלטלים, כיון שקנה קרקע קנה המטלטלין. [רמ"א. וי"א דאפילו הקרקע בשכירות ומטלטלין במתנה (רבינו ירוחם נתיב י חלק ב)]. כמה דברים אמורים, כשהיו אותם המטלטלים צבורים באותה קרקע. אבל אם היו במקום אחר, צריך שיאמר לו: קנה מטלטלין אגב קרקע. אפילו היו המטלטלין במדינה אחרת, ואמר ליה: קנה אותם על גבי קרקע פלוני, כיון שקנה קרקע נקנו המטלטלין, אף על פי שאינם צבורים בתוכה. ואם לא אמר ליה: קנה אגב קרקע, לא קנה, מאחר שאינם צבורים בתוכה" עכ"ל המחבר.

הנה מבואר לפי הרמ"א, שאפשר להקנות מטלטלין אגב שכירות קרקע. ואף על פי שכתב הרמ"א בשם יש אומרים, מכל מקום הש"ך (ס"ק ב) תמה למה כתב בשם יש אומרים, דהוא הלכה פשוטה שהכל מודים בה. אבל ראוי לציין שכתב בפתחי חושן (חלק ח קניינים, פרק ט, הערה יב) וז"ל "ובמשפט שלום הביא בשם דברי אמת דדוקא כשגוף הקרקע הוא של משכיר, אבל בקרקע ששכר, ומשכירו לאחר אינו יכול להקנות אגב שכירות זו, ועיין בדבריו מה שכתב בזה, ומפקפק בענין מכירת חמץ אם מועיל לשוכר להקנות החמץ אגב שכירות, ועיין ערך ש"י, אמרי בינה קונטרס הקנינים סימן טז, שו"ת חת"ס א"ח סימן קיז, ועיין חתן סופר שער המקנה קנין אגב שהאריך בזה" עכ"ל פתחי חושן. וכיון שאין כאן המקום, הבאתיו רק לציין.

הנה מבואר, שאם המטלטלין אינם צבורים על גבי הקרקע, אמירת "קנה אגב קרקע" מעכבת בקנין אגב. ויש לעיין, האם יש צורך בכל פעם לומר זאת, או די באמירה זו לפני כן, שיאמר, שבכל פעם שמשכיר את המקום, הינו מקנה את המטלטלין אגב השכרת המקום. ועומק צדדי הספק הן, האם די באומדנא בעלמא שמקנה מטלטלין אגב קרקע, ולענין אומדנא די בגילוי דעת לפני כן, או שצריך אמירה ממש, שהיא חלות הקנין ולא די באומדנא בלבד.

העולה מזה: קנין אגב הוא גם בהשכרת מקום בלבד, שמקנה אגב שכירות המקום את המטלטלין. ואם המטלטלין אינם צבורים על גבי הקרקע, חייב לומר שמקנה מטלטלין אגב קרקע, ואמירה זו מעכבת. ויש להסתפק, האם די בגילוי דעת מראש על זמן רב, שבכל פעם שמשכיר את הקרקע לפלוני הוא מקנה לו אגב קנין שכירות את המטלטלין הללו. גם נתבאר, שיש להסתפק בשוכר קרקע, אם יכול אגב שמשכיר קרקע זו לאחרים, להקנות אגב מטלטלין, ולכן צריך להזהר שבעל הבית ישכיר קרקע שהיא שלו ממש ולא מקום שכור.

בדין אמירת קנה אגב קרקע

ובו יבואר: א. האם קנין אגב על ידי שכירות מקרקעין מהני. ב. האם אמירת "לך חזק וקנה", מהני גם מראש, לזמן רב. ג. האם גילוי דעת ואומדנא מהני, כמו אמירת "לך חזק וקני". ד. האם קנין אגב, וקנין הרבה קרקעות, קנינם שווה. ה. הטעם שבמטלטלין צבורין בקרקע אין צורך לומר קנה אגב קרקע. ו. האם אמירת קנה אגב קרקע יכולה להיות מראש לזמן רב, והאם גילוי דעת מספיק.

הנידון

מערכת כשרות נוהגת להקנות לעניים את מעשר העני של רשת הירקות והפירות בדרך הבאה: המשגיח מזכה לבעל הבית מטבע עבור שכירות מקום מסויים בחנות לחצי שעה, לרב שהוא ראש מערכת הכשרות, שהוא גבאי של עניים המסויימים, ואומר בעל הבית "שמקנה לראש מערכת הכשרות את כל המעשר עני שיש לי בכל המקומות - אגב קניית הקרקע בשכירות". ולאחר מכן, קונה בעל הבית מהרב את כל המעשר עני בכסף, וכיון שהרב הוא גבאי העניים, הרי זה ממש כמו שהעניים מכרו את המעשר עני לבעל הבית, והרב מחלק את הכסף לעניים הללו. יש לעיין, האם בכל פעם שמקנה בעל הבית את המעשר עני, צריך לומר אגב, או די בכך שיאמר מראש, שבכל הפעמים שהוא מקנה בשכירות את המקום לרב גבאי העניים, הוא מקנה אגב זה את כל המעשר עני.

תשובה

הטעם שצריך לומר קנה מטלטלין אגב קרקע, הוא כדי שיהא אומדנא שמקנה את המטלטלין אגב הקרקע, לפיכך אין צריך לומר קנה אגב דוקא בשעת קנין, ודי בכך שהמקנה מגלה דעתו, שכשיקנה את הקרקע, הוא מקנה בקנין אגב את המטלטלין.

ביאור התשובה

ביאור צדדי הספק

ביאור צדדי הספק הן, דהנה פסק המחבר בחושן משפט (רב, א-ב) וז"ל "המקנה קרקע ומטלטלין כאחד, כיון שקנה הקרקע באחד מדרכי הקנייה נקנו המטלטלין עמהם, בין שהיו שניהם במכר או במתנה, בין שמכר מטלטלין ונתן קרקע, בין שמכר קרקע ונתן

בינת המשפט

עניני ממונות אקטואליים

דין אמירת לך חזק וקני, משוך וקני

והנה במקנה לחבירו בחזקה או במשיכה, מבואר בש"ס דחייב לומר לו "לך חזק וקני", "לך משוך וקני". ומכל מקום מבואר, שבגילוי דעת בעלמא סגי. דז"ל הגמרא בבבא קמא (נא, ב-נב, א) "א"ר אלעזר: המוכר בור לחבירו, כיון שמסר לו דליו - קנה. היכי דמי, אי בכספא, ליקני בכספא, אי בחזקה, ליקני בחזקה, לעולם בחזקה, ובעי למימר ליה לך חזק וקני, וכיון שמסר לו דליו, כמאן דאמ' ליה לך חזק וקני דמי. א"ר יהושע בן לוי: המוכר בית לחבירו, כיון שמסר לו מפתח - קנה. ה"ד, אי בכספא, ליקני בכספא! אי בחזקה, ליקני בחזקה! לעולם בחזקה, ובעי למימר ליה לך חזק וקני, וכיון שמסר לו מפתח, כמאן דאמר ליה לך חזק וקני דמי. אמר ריש לקיש משום ר' ינאי: המוכר עדר לחבירו, כיון שמסר לו משכוכית - קנה. ה"ד, אי במשיכה, ליקני במשיכה! אי במסירה, ליקני במסירה! לעולם במשיכה, ובעי למימר ליה לך משוך וקני, וכיון דמסר לו משכוכית, כמאן דאמר ליה לך משוך וקני דמי" ע"כ.

ופירש רש"י וז"ל "ליקנייה בחזקה - משנשתמש בו, שהרי קרקע נקנית בכסף בשטר ובחזקה: לעולם בחזקה - לכוך מסירת דליו בעי לאחזוקי ביה, ומיהו להכי מהני מסירה, דאי בחזקה לחודה, בעי למימר ליה לך חזק וקני כו': משכוכית - לקמיה מפרש דבר המושך כל העדר אחריו: ה"ד אי במשיכה - שהכיסה במקל ורצתה לפניו שכן דרך בהמה דקה: ליקני במשיכה - למה לי מסירת משכוכית: אי במסירה - קני להו, שהיה רה"ר או חצר שאינה של שניהן שאין משיכה קונה שם, דאין משיכה אלא בסמטא או בחצר של שניהן, בהמוכר את הספינה בבבא בתרא (דף עו:). "עכ"ל רש"י הנה מבואר שבגילוי דעת שמוסר לו הדלי או המפתח וכדו' סגי.

וביותר מוכח שבגילוי דעת סגי, דהרי מבואר בבבא בתרא (נב, ב), דכל זה שצריך לומר לך חזק וקני הוא רק שלא בפניו, אבל בפניו אין צריך לומר כלום, דכיון שקונה בפניו, מגלה דעתו דניחא ליה.

וכן פסק המחבר בחושן משפט (קצב, א - ב) וז"ל "בחזקה כיצד, מכר או נתן לו בית או שדה, כיון שנעל או גדר או פרץ כל שהוא והועיל במעשיו, הרי זה קנה בד"א, כשהחזיק בפני המוכר או הנותן; אבל שלא בפניו, לא קנה, אלא אם כן אמר לו: לך חזק וקני. ואם מסר לו המפתח, הוי כאומר לו: לך חזק וקני. וכן המוכר בור לחבירו, כיון שמסר לו דליו הוי כאומר לו: לך חזק וקני" עכ"ל.

הנה מבואר שדין אמירת "לך חזק וקני", "לך משוך וקני", אין צריך דוקא אמירה, אלא די בגילוי דעת, לכן אם עושה את הקנין בפניו אין

צריך כלל אמירה כלל, ואפילו שלא בפניו מהני גילוי דעת מראש, שמגלה דעתו שניחא ליה שיקנה.

העולה מזה: באמירת "לך חזק וקני", "לך משוך וקני", אין צריך דוקא אמירה, אלא די בגילוי דעת, לכן אם עושה את הקנין בפניו אין צריך כלל אמירה כלל, ואפילו שלא בפניו מהני גילוי דעת מראש, שמגלה דעתו שניחא ליה שיקנה.

אומדנא מהני בלך חזק וקני

וכיון שנתבאר שאמירת לך חזק וקני היא אמירה כשקונה לאחר מכן שלא בפניו, ולא אמרו בש"ס בתוך כמה זמן לאמירה זו יקנה, מוכח, שאפילו זמן רב קודם לכן יכול לומר לו לך חזק וקני, וזה יועיל להרבה זמן כיון שיש גילוי דעת.

וכן מבואר בנתיבות המשפט (ביאורים סימן קצז, ס"ק ד) שדי בגילוי דעת מקנה בלבד, שכתב בתוך דבריו "אמנם בקנין בעיני דעת מקנה ודעת קונה, והאומדנא נראה דאינו מועיל רק לתקן דעת מקנה, אמנם במקום דלא נתכוין הקונה לקנות בהקנין, נראה דאפילו איכא אומדנא דמוכח, דאילו הוי ידע הוי קונה נראה דלא קנה, כל כמה דלא נתכוין לקנות בקנין זה, דכל הקנינים בעינין שיהיה כונה לשם קנין" עכ"ל הנתיבות. הנה מבואר דבדעת מקנה סגי באומדנא בלבד כמו שמוכח מדברי הש"ס.

וכן כתב בפתחי חושן (חלק ח קניינים, פרק א, הערה ז) וז"ל "ולהלן יתבאר, שצריך גם כונה לקנות, ופשוט שצריך גם כונה לקנה להקנות, אבל אין כונה מקנה צריך להיות דוקא בשעת הקנין, שהרי מבואר להלן סעיף יט שבאומר לו לך משוך או לך חזק וקני קנה, אף על פי שהקנין נעשה אחרי כן שלא בפני המקנה, ואף אינו יודע אימתי יעשה הקנין" עכ"ל.

עוד כתב שם (בהערה לג) וז"ל "ולעיל הערה ז כתבתי שאם אמר לו לך חזק וקני, אף על פי שהחזיק לאחר זמן קנה. ומסתבר, שיכול המקנה לחזור מדיבורו, ואז אין הקונה יכול שוב לקנות, דאתי דיבור ומבטל דיבור, ובחידושי דברי חיים לב"מ דף טז כתב, שאם יש אומדנא דמוכח, או שגילה דעתו שרוצה להקנות אין צריך אמירה, עיין שם" עכ"ל.

עוד כתב (חלק ח קניינים, פרק ה, הערה ה) בדין לך חזק וקני, וז"ל "וכתב בכסף הקדשים, שצריך דוקא שיאמר לו וקנה (ור"ל שאם אמר לו לך חזק לא סגי), ומצדד לומר שאפילו לא אמר לו לשון חזק, אלא שאמר לו לעשות פעולה מסוימת שיש בה דין חזקה, חשיב כאילו אמר לו לך חזק. ועדיין לא מצאתי טעם הדבר שצריך לומר לו לך חזק

בינת המשפט

עניני ממונות אקטואליים

והשתא אם דין אמירת אגב אינה סתם גילוי דעת כאמירת קני, אם כן אין להביא ראיה מהא דלא קתני קני, דהוא הדין דצריך לומר אגב, דאם אגב הוא דין אחר, והיא אמירה של חלות קנין, היה לתנא לומר שצריך לומר אגב, אלא מוכח שאמירת אגב, דינה כדין קני, דדי בגילוי דעת בלבד.

העולה מזה: הש"ס אומר, שזה שלא קתני דאומר קנה אגב, אינה ראיה שאין צריך לומר, דכשם שקני לא קתני, הוא הדין אגב. מוכח שאמירת אגב, כדין אמירת קנה ובאמירת קני די בגילוי דעת.

ראיה ב' מהגמרא שאמירת קנין אגב דינה כדין אמירת לך חזק וקני

ועוד ראיה גדולה יש מהמשך הסוגיא בקידושין (כו, א) דגרסינן: "אמר רבא: לא שנו אלא שנתן דמי כולן, אבל לא נתן דמי כולן, לא קנה אלא כנגד מעותיו. תניא כוותיה דרבא: כו' יפה כח חזקה, שחזקה, מכר לו עשר שדות בעשר מדינות, כיון שהחזיק באחת מהם - קנאם כולם; במה דברים אמורים - שנתן לו דמי כולן, אבל לא נתן לו דמי כולן, לא קנה אלא כנגד מעותיו" ע"כ.

ופירש רש"י וז"ל "לא שנו - דמטלטלין נקנין בחזקה דקרקע, אלא שנתן לו דמי כל המטלטלין והקרקע, דכי אחזקיה בקרקע, אדעתא למיקני כוליה אחזקיה, אבל לא נתן לו דמי כל המטלטלין, לא קנה מטלטלין בחזקה דקרקע, אלא כנגד מעותיו: במה דברים אמורים - דקנה בחזקה דשדה זו את שדה אחרת שאינה סמוכה לה, בזמן שנתן לו כו', ומטלטלין הנקנין עם קרקע נמי כשדה שאינה סמוכה לה דמי, והיינו דרבא "עכ"ל רש"י.

הנה מבואר בסוגיא, דרבא אמר שהקונה מטלטלין אגב קרקע אינו קונה את כל המטלטלין אלא אם כן נתן כל דמי המטלטלין, אבל אם לא נתן דמי כל המטלטלין אינו קונה אלא כנגד המעות שנתן, ומביא הש"ס ראיה לזה, מהא דקונה עשר שדות בכמה מקומות שאינו קונה אלא כנגד מעותיו, ולכן פירש רש"י דדין קנין מטלטלין אגב קרקע הוא כדין קונה הרבה קרקעות, ואם כן מוכח שקנינם שווה, ואמירת לך חזק וקנה בקונה כמה קרקעות, הוא כדין קונה מטלטלין אגב קרקע, וכשם שבקרקעות סגי בגילוי דעת, דהרי כבר נתבאר שחזק וקני מהני בו גילוי דעת, הוא הדין בקנין אגב, דמוכח שסוג קנין אגב הוא כסוג קנין כמה קרקעות.

העולה מזה: הש"ס מוכיח, מדקתני בקונה הרבה קרקעות בקנין אחד, שאינו קונה אלא אם שילם על כל הקרקעות, דהוא הדין

וקני, שהרי מכיון שגמרו ביניהם שזה מקנה לו קרקע, במכר או במתנה, למה לא יוכל אח"כ לילך ולהחזיק, ואפשר שאם גמרו ביניהם שהקנין יחול בחזקה, אין הכי נמי דהוי כאילו אמר לו, וצ"ע, ועי' פרק א סעיף יט" עכ"ל.

הנה מבואר בנתיבות המשפט ובדברי חיים ובכסף קדשים, והוא על פי הגמרא, דאומדנא בלבד בודאי מהני בדעת מקנה בדין אמירת לך חזק וקני, משוך וקני. ומסתפק הפתחי חושן, דאפשר שאם גמרו שיקנה בקנין חזקה, אין צריך למר לך חזק וקני. ועוד מבואר, שאם אומר מראש סגי, אבל מכל מקום יכול המקנה לחזור כל זמן שהקונה לא עשה קנין, דאתי דיבור ומבטל דיבור, וזה פשוט.

העולה מזה: מבואר בנתיבות המשפט ובדברי חיים ובכסף קדשים, והוא על פי הגמרא, דאומדנא בלבד בודאי מהני בדעת מקנה בדין אמירת לך חזק וקני, משוך וקני. ומסתפק הפתחי חושן, דאפשר שאם גמרו שיקנה בקנין חזקה, אין צריך למר לך חזק וקני. ועוד מבואר, שאם אומר מראש סגי, אבל מכל מקום יכול המקנה לחזור כל זמן שהקונה לא עשה קנין, דאתי דיבור ומבטל דיבור.

ראיה א' מהגמרא שאמירת קנין אגב דינה כדין אמירת לך חזק וקני

וכיון שנתבאר שאמירת "לך חזק וקני", ו"משוך וקני" אינם אלא כדי לגלות דעת המקנה שמסכים שהקונה יקנה בקנין מסוים, יש לעיין, האם דין אמירת אגב, גם היא מטעם גילוי דעת, שצריך המקנה לגלות דעתו שמקנה אגב קרקע, ואם כן די בגילוי דעת בלבד, או שחלות קנין אגב הוא על ידי אמירת המקנה קנה מטלטלין אגב קרקע.

והאמת היא, שמוכח מדברי הגמרא שאין הבדל בין אמירת אגב לאמירת לך חזק וקנה, דז"ל הגמרא בקידושין (כו, א) "איבעיא להו: מי בעינן אגב או לא, ת"ש: דקתני כל הני ולא קתני אגב. ולטעמיה, קני מי קתני, אלא עד דאמר קני, הכא נמי עד דאמר אגב. והלכתא: צבורים לא בעינן, אגב וקני בעינן" ע"כ.

הנה הש"ס רוצה להוכיח שאין צריך לומר אגב, מהא דלא קתני אגב בכל הברייתות, והש"ס דוחה את הראיה "קני מי קתני", והרי בודאי צריך לומר קני, דבלא גילוי דעת של המקנה, שמקנה, לא מהני, אלא הכונה עד דאמר כו'. וכונת הש"ס, דהא דלא קתני קני, כי הוא דין פשוט שחייב לומר קני לגלות דעתו, והברייתא לא איירי בפרטי הדין איך לעשות הקנין, דהוא דין כללי בכל הקנינים שיאמר לך קני, אם כן מזה שלא קתני אגב, אין להוכיח שאין צריך לומר אגב, דגם זה הוא פשוט לתנא שצריך לומר כמו קני.

בינת המשפט

עניני ממונות אקטואליים

המטלטלין הללו. גם נתבאר, שיש להסתפק בשוכר קרקע, אם יכול אגב שמשכיר קרקע זו לאחרים, להקנות אגב מטלטלין, ולכן צריך להזהר שבעל הבית ישכיר קרקע שהיא שלו ממש ולא מקום שכור.

ב. באמירת "לך חזק וקניי", "לך משוך וקניי", אין צריך דוקא אמירה, אלא די בגילוי דעת, לכן אם עושה את הקנין בפניו אין צריך כלל אמירה כלל, ואפילו שלא בפניו מהני גילוי דעת מראש, שמגלה דעתו שניחא ליה שיקנה.

ג. מבואר בנתיבות המשפט ובדברי חיים ובכסף קדשים, והוא על פי הגמרא, דאומדנא בלבד בודאי מהני בדעת מקנה בדין אמירת לך חזק וקניי, משוך וקניי. ומסתפק הפתחי חושן, דאפשר שאם גמרו שיקנה בקנין חזקה, אין צריך למר לך חזק וקניי. ועוד מבואר, שאם אומר מראש סגי, אבל מכל מקום יכול המקנה לחזור כל זמן שהקונה לא עשה קנין, דאתי דיבור ומבטל דיבור.

ד. הש"ס אומר, שזה שלא קתני דאומר קנה אגב, אינה ראייה שאין צריך לומר, דכשם שקני לא קתני, הוא הדין אגב. מוכח שאמירת אגב, כדין אמירת קנה ובאמירת קני די בגילוי דעת.

ה. הש"ס מוכיח, מדקתני בקונה הרבה קרקעות בקנין אחד, שאינו קונה אלא אם שילם על כל הקרקעות, דהוא הדין בקונה מטלטלין אגב קרקע קונה רק אם משלם על כל הקרקעות והמטלטלין. מוכח, דקנין הרבה קרקעות שוה לקנין מטלטלין אגב קרקע, וכיון שבקונה כמה קרקעות די בגילוי דעת, הוא הדין באמירת אגב.

ו. מבואר בדברי הכסף משנה, דכל הטעם שצריך לומר אגב, הוא רק כדי להודיע ולגלות דעתו שמקנה את המטלטלין אגב קרקע, ולכן כשהם צבורין אין צריך לומר, אם כן, בודאי שהודעה מראש מהני, כמו דין חזק וקני שנתבאר שמהני גילוי דעת.

ז. מי שמקנה מעשר עני שברשותו הרבה פעמים לגבאי צדקה, עבור עניים מסויימים, בקנין אגב - כשאינם צבורים במקום השכור - על ידי שמשכיר לגבאי מקום לחצי שעה, יכול המקנה לומר מראש, שבכל הפעמים שהוא ישכיר את המקום לזמן מועט לשוכר זה, הוא אגב השכרת המקום, את המעשר עני שלו.

בקונה מטלטלין אגב קרקע קונה רק אם משלם על כל הקרקעות והמטלטלין. מוכח, דקנין הרבה קרקעות שוה לקנין מטלטלין אגב קרקע, וכיון שבקונה כמה קרקעות די בגילוי דעת, הוא הדין באמירת אגב.

ראיה מהכסף משנה

עוד יש להביא ראיה מדברי הכסף משנה, דמביא בשם הר"ן, מה הטעם שבאין צבורין אין צריך לומר אגב, כיון שנקנין מתורת חצר, ולבסוף כתב, וז"ל (מכירה ג, ט) "אבל הנכון בדברי רבינו הוא, דלאו מטעם חצירו הוא דלא בעינן בצבורים אגב, שאם כן לא היה לו להזכיר דין זה בהלכות אלו, אלא הטעם הוא, דנהי דכשאינן צבורין צריך לומר אגב להודיע שעם הקרקע הוא מקנה אותן מטלטלין, אבל כשהם צבורים בתוכו אין צריך לדיבורו, שהרי הענין עצמו מוכיח שאגב החצר הוא מקנה אותן מטלטלין כנ"ל" עכ"ל.

הנה מבואר בדברי הכסף משנה, דכל הטעם שצריך לומר אגב, הוא רק כדי להודיע ולגלות דעתו שמקנה את המטלטלין אגב קרקע, ולכן כשהם צבורין אין צריך לומר, אם כן, בודאי שהודעה מראש מהני, כמו דין חזק וקני שנתבאר שמהני גילוי דעת.

העולה מזה: מבואר בדברי הכסף משנה, דכל הטעם שצריך לומר אגב, הוא רק כדי להודיע ולגלות דעתו שמקנה את המטלטלין אגב קרקע, ולכן כשהם צבורין אין צריך לומר, אם כן, בודאי שהודעה מראש מהני, כמו דין חזק וקני שנתבאר שמהני גילוי דעת.

פסק דין בנידון דידן

לאור המבואר, מי שמקנה מעשר עני שברשותו הרבה פעמים לגבאי צדקה, עבור עניים מסויימים, בקנין אגב - כשאינם צבורים במקום השכור - על ידי שמשכיר לגבאי מקום לחצי שעה, יכול המקנה לומר מראש, שבכל הפעמים שהוא ישכיר את המקום לזמן מועט לשוכר זה, הוא מקנה לו אגב השכרת המקום, את המעשר עני שלו.

דינים העולים:

א. קנין אגב הוא גם בהשכרת מקום בלבד, שמקנה אגב שכירות המקום את המטלטלין. ואם המטלטלין אינם צבורים על גבי הקרקע, חייב לומר שמקנה מטלטלין אגב קרקע, ואמירה זו מעכבת. ויש להסתפק, האם די בגילוי דעת מראש על זמן רב, שבכל פעם שמשכיר את הקרקע לפלוני הוא מקנה לו אגב קנין שכירות את